

уровне для обеспечения безопасности операций согласно действующим регламентам, что подтверждается сертификатом авиаоператора.

Несмотря на снижение контроля над рынком услуг авиаперевозок, количество авиакомпаний, совершающих рейсы по маршрутам из европейских аэропортов, не увеличилось (как правило, рейсы совершают один либо два перевозчика).

Согласно позиции Европейского парламента необходимо разработать общую политику относительно авиационного транспорта, которая способствовала бы добросовестной конкуренции между авиакомпаниями. Европарламент постоянно делает акцент на том, что либерализация в сфере авиаперевозок должна осуществляться осторожно и постепенно, вместе с этим должны учитываться как интересы потребителей, так и промышленности.

С целью обеспечения безопасности пассажиров создано Агентство европейской авиации по вопросам безопасности.

Учитывая вышеизложенное необходимо отметить, что в связи с повышенным уровнем угрозы терроризма в ЕС осуществляются особые меры безопасности, в том числе в сфере авиации. Например, во Франции возобновлён пограничный контроль. На данном этапе, в ЕС пассажиры, которые производят посадку на борт самолёта, проходят более тщательную проверку на наличие в ручной поклаже и багаже запрещенных предметов. Европейский авиационный рынок, благодаря усилиям органов власти ЕС в сфере реформирования, обеспечения безопасности, будет развиваться и способствовать комфортному и быстрому перемещению пассажиров.

Литература

1. Regulation (EC) No 1008/2008 of the European Parliament and of the Council of 24 September 2008. Available at: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:293:0003:0020:en:PDF>.

УДК 341.1 (043.2)

Базов О., аспірант,
Український державний університет фінансів
та міжнародної торгівлі, м. Київ, Україна

ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ З ПИТАНЬ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА СВОБОДУ МИРНИХ ЗІБРАНЬ

Право на свободу мирних зібрань слід розглядати як важливу гарантію участі громадян в управлінні справами демократичної держави. Стаття 11 Європейської конвенції з прав людини створює правові підвалини щодо визначення юрисдикції Європейського Суду з прав

людини стосовно розгляду справ, пов'язаних з реалізацією права на свободу мирних зібрань та об'єднань. Як відомо, зібрання громадян набувають особливо важливого значення та актуальності в часи соціально-політичного напруження. Демонстрації та протести часто використовуються політичними групами під час різноманітних акцій та зазвичай стають важливою складовою виборчих кампаній. Вони також можуть бути важливим засобом заклику до змін, якщо інші інституційні механізми для реалізації соціальних змін стають недоступними. Важливо зазначити, що здійснення цього права згідно частини другої статті 11 ЄКПЛ не підлягає жодним обмеженням, за винятком тих, що встановлені законом і є необхідними в демократичному суспільстві в інтересах національної або громадської безпеки, для запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я чи моралі або для захисту прав і свобод інших осіб. З огляду на статтю 17 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» до джерел права в Україні відносяться також рішення Європейського суду з прав людини, тобто мають обов'язковий характер для українських судів під час відправлення правосуддя.

З урахуванням важливості забезпечення цього права Організацією з безпеки та співробітництва в Європі були розроблені Керівні принципи зі свободи мирних зібрань, які стали унікальним джерелом європейської міжнародно-правової доктрини у сфері прав людини (презумпція на користь проведення зібрання, позитивне зобов'язання держави щодо сприяння мирним зібранням та їх захисту, законність, пропорційність, недискримінація, належна адміністрація, відповідальність адміністративних органів).

Як відомо, на організатора мирного зібрання покладається обов'язок завчасно повідомляти адміністративний орган про такий захід. Така вимога, будучи де-факто обмеженням права на свободу мирних зібрань, є виправданою з огляду на позитивний обов'язок держави щодо створення необхідних умов для сприяння реалізації свободи зібрань та охорони громадського порядку. Європейський суд з прав людини у рішенні «Сергей Кузнецов против России» вказав, що «підпорядкування організації публічного зібрання дозвільній або повідомній системі зазвичай не зачіпає суті власне права на проведення зібрання, якщо мета такої процедури полягає у наданні органам влади можливості вжити розумних та необхідних заходів для забезпечення мирного проведення будь-якого зібрання, зустрічі або сходки, незалежно від характеру заходу» [1]. Принциповим є також питання щодо строку завчасного сповіщення, оскільки він, особливо у разі запровадження довгих строків, пропорційно впливає на рівень тяжкості обмеження права на свободу мирних зібрань. ЄСПЛ з цього питання також доволі чітко сформулював свою позицію: «строк завчасного сповіщення не повинен бути надто тривалим (зазвичай

не більше кількох днів), але при цьому слід передбачити достатньо часу до заявленої дати проведення зібрання для того, щоб відповідні державні органи могли запланувати та підготуватись до заходу (залучити працівників поліції, змонтувати обладнання тощо), а також для того, щоб регуляторний орган міг надати офіційну відповідь на повідомлення або подати термінову апеляцію до будь-якого трибуналу або суду у разі оспорювання в суді законності будь-якого з накладених обмежень» [2]. Важливим питанням, яке необхідно вирішити законодавцю, є питання щодо підстав обмеження мирного зібрання. Право на свободу мирного зібрання не є абсолютним, воно може бути обмежено. З урахуванням положень частини другої статті 11 Конвенції та частини другої статті 39 Конституції України, будь-які обмеження (втручання) щодо реалізації права на свободу мирних зібрань мають встановлюватися законом. Європейський суд з прав людини з цього приводу чітко та однозначно наголосив: «... втручання буде становити собою порушення ст. 11 (Конвенції), якщо воно не було «передбачено законом», не переслідувало одну або більше законних цілей...» [3].

Слід зазначити, що в Україні однією з причин негативної судової практики, якою задовольнялись позови про обмеження права на мирні зібрання лише за наявності формальних підстав для цього, є неврегульованість окремих питань реалізації права на мирні зібрання відповідним національним законом. Ухвалення Верховною Радою України відповідно закону про мирні зібрання згідно Плану проведення реформ в Україні передбачено лише у другому кварталі 2016 року.

Література

1. Постанова Європейського суду з прав людини у справі «Сергей Кузнецов (Sergey Kuznetsov) против Российской Федерации» від 23 жовтня 2008 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://base.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc;base=ARB;n=87846>, § 42.
2. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Веренцов проти України» від 11 квітня 2013 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/974_945.
3. Решение Европейского суда по правам человека по делу «Христианская демократическая народная партия против Молдовы (Christian democratic people's party v. Moldova)» от 14 февраля 2006 г. / Свобода собраний в постановлениях Европейского суда по правам человека. – Воронеж: Артефакт, 2009. – § 48; решение Европейского суда по правам человека по делу «Бачковский (Bączkowski) и др. против Польши» от 3 мая 2007 г. / Свобода собраний в постановлениях Европейского суда по правам человека. – Воронеж: Артефакт, 2009. – § 69.